
ÖTÜKEN

Ömer Zülfe

SONSUZLUĞUN SIRRI

Resimleyen: Kübra Ceylan

BULUŞMA

BİZ BUGÜN DÖRT arkadaş; efil efil esen yelin, yapraklarını tel tel titrettiği o ağırbaşlı, gösterişli ceviz ağacının serin gölgesi altında toplanmış, uzun zamandır çıkmaya cesaret edemediğimiz gizemli yolculuk için hazırlanmıştık. Ceviz ağacı kolları andıran dallarıyla bizi koruması altına almıştı. Hiç konuşmadan birbirimize bakıyorduk. Heyecandan mıdır, korkudan mıdır bilmem ağzımızı bıçak açmıyordu. Sanki sessiz kalmaya yemin etmiştik. İçimizde uçuşan kelebekler, ağzımızdan dökülecek sözcükleri dilimizin ucuna getiriyordu ama susuyorduk. Bu durum uzun sürmedi, süremezdi. Çünkü günler öncesinden bütün hazırlıkları yapmıştık. Yalnızca gözlerin konuştuğu bu birkaç dakikadan sonra bütün korkuları, bütün tasaları, bütün kuşkuları ağır bir yükü sırtımızdan indirir gibi üstümüzden attık; selamlaşıp kucaklaştık.

Bugün hepimizin hayatını kökünden değiştirecek seyahatin sonunu göremediğimiz dolambaçlı yolunda duruyorduk. Önümüzde sisli dağlar, karanlık ormanlar, güneşin kavurduğu ovalar, kuşların bile aşamadığı kayalar vardı belki de... Kim bilir? Her şeyi güzel yapan, gümbür gümbür atan kalplerimizi böyle coşkuyla dolduran ne olacağını bilmediğimiz bir yolculuğa çıkmamız değil miydi?

Evet, bizi böyle bir maceraya sürekleyen, gönlümüzü köpürüp taşan bir sel gibi coşturan o bir türlü yenemediğimiz merak duygusuydu. Zaten bizim yerimizde kim olsa aynısını yapardı. Geceleri uykusundan kalkar, uzun uzun tavana bakar ve kendisine hep şu soruları sorardı:

Harita gerçek mi?

Gizemi çözebilecek miyiz?

Hedefe varabilecek miyiz?

KONUŞMA

BABAM; DEDESİNDEN KALAN paslanmış, bazıcık kararmış ve biraz da yıpranmış eski gümüş pusulayı bana gösterdi ve şöyle dedi:

"Bu bana dedemden kaldı, ona da dedesinden mirasmış. Bu gümüş pusula, hep şu gördüğün sedef kakmalı abanoz ağacından yapılma sandığın içinde durur. Ne yazık ki yolunu şaşırmış, bir türlü doğru yönü göstermiyor. Niye atmadığımı ben de bilmiyorum. Bir de burada çok ama çok eski zamanlardan hatta belki de zamanın bile unutulduğu yıllardan kalma, ceylan derisine işlenmiş, yer yer resimlerle bezenmiş, bilmecelerle süslenmiş bir harita var."

Yüreğimin güm güm atışını, gözlerimin yuvalarından fırlayışını belli etmemeye çalışarak sormuştum:

"Peki, haritada ne yazıyor? Bu harita yoksa bir definenin yerini mi gösteriyor?"

Babam şöyle dedi:

"Bunu ilk bulduğumda ben de senin gibi düşünmüştüm.

Zamanla üzerindeki eski yazıları okuyunca bunun çok eski bir masal kitabının içinden çıkmış hayalî bir harita olduğuna karar verdim. Bak! Haritanın üstünde bazı yazılar var. Bu belki bir oyundur, belki bir masal, belki de sırrını çözmemiz gereken düğüm düğüm dolaşık bir bilmece...”

Konuştukça içimdeki merak kabarıyor, kaynağından taşan bir pınar gibi damarlarıma yayılıyordu. Haritayla ilgili her şeyi bilmek istiyordum. Daha fazla şey öğrenemezsem hayatım boyunca bunun acısını çekeceğimden korkuyordum. Babama, büyük büyük dedemin bunu nereden bulduğunu sordum. O da bildiği kadarını anlattı:

“Ayrıntıları çok iyi hatırlamıyorum ama galiba büyük büyük deden bu sandığı ilginç bir tesadüf eseri olarak bulmuş. Hikâye şöyle: Bir gün deden ve arkadaşları Mercan Dağları’ndan doğup kıvrıla kıvrıla bütün ovayı kucaklayan Ak İnci Deresi’ne yüzmeye gitmişler. Havanın sıcaklığı onları derenin soğuk sularına doğru itiyor, derenin serinliği de onları kendine doğru çekiyormuş. Kaygan kayalardan şen şakrak şarkılar söyleyerek akan suların yorulup durulduğu bir gölcüğün içine atmışlar kendilerini. Uzun süre yüzüp eğlendikten sonra dedenin gözü, berrak suyun içinde parlak bir şeye ilişmiş. Bu parıltı bir yandan güneş ışınlarını yansıtıyor, bir yandan da hareket ediyormuş. İyice yaklaştığında gördüğü, pulları ışıl ışıl parlayan bembeyaz balıkmış. Gözlerine inananmamış. Çünkü bu balık daha önce görüp bildiklerine hiç benzemiyormuş. Uzun ve süslü kuyruğu havada asılı bir avize gibi aşağı sarkıyor, yanlardaki yüzgeçleriyse sanki bir şeyler istermişçesine gökyüzüne doğru uzanıyormuş.

Olduğu yerde durmayan, dans eder gibi daireler çizerek yüzen bu balık; biraz garipmiş. Şaşkınlığını üzerinden atan deden hemen onu yakalamak istemiş. Elini uzattığında kaçacağını sandığı balık, dönmeyi bırakıp bir anda olduğu yerde durmuş ve dedenin ellerine bırakmış kendisini. O böyle uysal uysal durunca, deden onu yakalayıp sudan çıkarmaktan vazgeçmiş bir anda. Sonra balık, "Gel, beni izle!" der gibi yavaş yavaş daha derinlere ilerlemiş. Tabii, durur mu! Deden de peşinden gitmeye başlamış. Durumu fark eden arkadaşları da merakla gitmişler arkasından. Balık, salkım söğütlerin arasından süzülen güneş ışınlarının aydınlattığı bir yere gelince durmuş. Onlara doğru dönüp baktıktan sonra bir anda kıvrıla kıvrıla derinlerde kaybolmuş.

Ben:

"Bak işte, balık gitti. Bir daha onu takip edemeyecekler mi, öylece kalmışlar mı?" diye sorunca babam:

"Yok öyle değil! Onlar da ilk başta ne yapacaklarını bilememişler. Fakat çok ilginç bir durumu fark etmişler." dedi.

Daha bir merak içinde sordum:

"Neymiş o? Hadi anlatsana!"

Babam:

"Tamam tamam, acele etme anlatacağım." deyip sözlerine devam etti:

“Balık, derenin derinliklerine doğru ilerleyip yüzgeçlerini serin esintilerde süzülen bir tül gibi titrettikçe arkasında toz zerrecikleri gibi parlak gümüş pullar bırakıyormuş. Bu hâliyle sanki bir kuyruklu yıldızı andırıyormuş. Önlerinde ışıklı bir Samanyolu gören deden ve arkadaşları arkalarına bile bakmadan ve ne olacağına hiç aldırmadan ciğerlerini en son kutucuğuna kadar havayla doldurarak derenin dehlizlerine dalmışlar. Suyun altında kısa bir süre yüzdükten sonra, önlerini aydınlatan parlak yolun yüzeye doğru yükseldiğini görünce, onu izleyip yukarıya çıkmışlar. Bu kısa ama heyecanlı yolculuk içi tertemiz havayla dolu büyük bir mağarada son bulmuş. Mağaranın duvarları tıpkı balığın pulları gibi parlayan taşlarla süslüymüş. Bu taşlar mağarayı, sıcak yaz gecelerinde yıldızların gökyüzünü aydınlattığı gibi aydınlatıyormuş. Öylece donakalmışlar. Bir yandan bu güzelliği izliyor; bir yandan da birbirlerine şaşkınlık, heyecan ve ürpertiyle karışmış yüzlerle bakıyorlarmış.

“Burası neresi böyle?” diye sormuş içlerinden birisi.

Sesi; mağaranın duvarlarında yankılanıp yeri göğü inletince, irkilip sorduğuna pişman olmuş. Bir türlü yenemedikleri merak duygusunun seline kapılıp çevrelerini daha ayrıntılı izlemeye koyulmuşlar. Her şeyi bir anda kucaklamak isteyen gözleri, duvarlarda daha önce hiç görmedikleri harflere dikkat kesilmiş. Mağaranın duvarlarında çivi yazısını andıran bazen düz, bazen eğik, bazen keskin, bazen yuvarlak ama hep değişik, türlü türlü biçimlerde çizilmiş harfler varmış.

Duvarların kimi yerlerini ise son derece güzel betimlenmiş insan, hayvan, özellikle kuş resimleri süslüyormuş. Gözleri duvarları izlemekten yorulunca hepsi bir anda kendilerini mağaranın en güzel, en süslü ve en aydınlık yerine konulmuş, özenle oyulmuş duvarın içerisine oturtulmuş bir sandığa bakarken bulmuşlar. Alsalar mı? Almasalar mı? Alırlarsa açsalar mı? Açmasalar mı? Böyle sorular, geceleri uykuları kaçıran sivrisinekler gibi kulaklarında vızıldayıp durmuş. Bir an üzerlerine korku çökmüş ve ağırlığıyla dizlerini titretmiş. Ya içinden korkunç bir şey çıkarsa diye tüylerini ürpertmiş. Vazgeçer gibi olmuşlar. "Dönelim." demiş birisi, "Bize ne!" Korku, tam heveslerini kırmışken merak girmiş araya. "İçinde ne var? Şimdi gidersek ve bir daha buraya gelemezsek hayatımız boyunca bugünü düşünmez miyiz?"

Merak; korku bulutlarını bir bir dağıtmış, bahar bulutlarının arasından gülümseyen güneş gibi... Çocukluğun verdiği cesaretle deden birdenbire uzanmış ve sandığı almış. İşte tam o anda, mağarada büyük bir gürültü ve ardından da güçlü bir sarsıntı başlamış. Dedenin gözü, o sırada sandığın arkasında kalan duvara çakılmış bir yüzüğe takılmış. Tam onu da alacakmış ki sarsılan zeminin ayağının altından kaymasıyla kendisini yerde bulması bir olmuş. En sonunda korku, merak duygusunun sırtını yere getirmeyi başarmış. Hepsi birden mağaranın soğuk havasını ciğerlerine doldurup geldikleri yerden, gümüş balığın yavaş yavaş kaybolan parlak pullarının izinden, tek nefesle geri dönmeyi başarmışlar. Deden sımsıkı sarıldığı sandığın batırmak yerine onu suyun üzerinde tutmasına şaşarak en son kıyıya varanlardanmış.

Aklı, gözünün takıldığı yüzükte kalsa da gönlü, sandığın sırrına kavuşmanın heyecanıyla kanatlanıp uçmaya hazırmış."

Babam bu heyecanlı olayı anlatınca:

"Böyle olağanüstü bir maceranın ardından hepsi toplanıp sandığı açmışlardır herhâlde?" dedim.

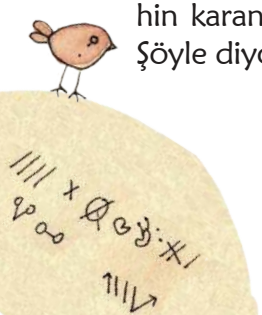
"Evet, toplanmışlar ama açamamışlar. Çünkü sandığı kilitleyen anahtarları doğru konuma getirmeyi bilmiyorlarmış."

"Peki nasıl öğrenmişler?"

"Öğrenememişler. Deden ve arkadaşları uzun süre uğraşıp didindikten, sorup soruşturup bilgiler edindikten sonra bile bir türlü kapağın üzerindeki iki kilidi doğru yöne döndürememişler. Bir müddet sonra sabır acı gelmiş, meyvesinin tadına varmak tatlı bir hayal olmuş. Dirençleri kırılmış, umutları yıkılmış, her biri yepyeni maceralara atılmış. Sandık da bizim evin tavan arasında, tozların kalın perdeleri arkasında uzun bir uykuya dalmış."

"Sonra?"

"Biliyorsun, bütün eğitimim; çivi yazısından hiyerogliflere, bengü taşlardan parşömenlere kadar her türlü nesneye yazılan çeşit çeşit yazıları çözmek, okumak ve anlamak üzerineydi. Ben de atalarımdan kalan bu sandığın üzerindeki yazıları çözmek için uzun yıllar harcadım. Sonunda bir gün sandığın kapağına kazınmış harfleri sökmeyi, tarihin karanlık çıkmazlarında kalan dili çözmeyi başardım. Şöyle diyordu:

"İnci gerdanlık gümüş tepsiye dizildiğinde,
Altın madalyon tartıya serildiğinde..."

"Haydiii! Ne demek şimdi bu?"

"Haklısın. Ben de ilk olarak senin gibi düşünmüş, ne demek istediğini anlamamıştım. Bilmeceyi çözme isteği bende saplantı hâline gelmişti. Hatta öyle ki aklımdan bu sözleri çıkaramıyor, günlük işlerimi bile yapamıyordum. Yolda giderken bazen tek tek her bir kelimeyi yineliyor, bir cevap bulamayınca da gözlerimi boşluğa çiviliyordum. Yanımdan gelip geçenler beni görünce irkiliyor, şöyle baştan ayağa süzüyor, sonra da "Deli herhâlde!" diyerek gülüp geçiyorlardı. Günler günlerin ardına takıldı. Zaman, tam yakalayacakken kaybolan bir gölge gibi beni peşinden koşturdu. Artık umudumu kesmek üzereydim. Uzun bir yaz gününün serin gecesinde sırtımı toprağa dayamış, bakışlarımı yıldızlarla süslenmiş uzayın derinliklerine yollamıştım. Cırcır böcekleri kulaklarıma şarkılar söylüyor, baykuşlar uzaklardan sesleniyor, ateş böcekleri gözlerimin önünde dans ediyordu. Sanki istesem, ateş böceklerinin kanatlarına tutunup yıldızlara uzanabilirdim. Uzaklarda, bütün o ışıltının arasında hepsinden daha aydın, hepsinden daha ağırbaşlı bir yıldız bana göz kırpar gibi oldu. Hayal gördüğümü sandım. Onu yine görebilmek umuduyla bakışlarımı bulunduğu yöne doğru çevirdim ama boşuna. Şimşek çakar gibi görünüp kaybolmuş, sanki katran karası bir denizin içinde boğulmuştu. Fakat onu aradığım yerde bütün görkemiyle Ülker takımyıldızını buldum.

İşte tam o sırada aklımda bir güneş doğdu. Bir anda eskilerin Ülker takımyıldızına "yedi incili gerdanlık" adını verdiğini hatırladım. Evet evet, tam düşündüğüm gibi. Bilmece gök cisimleriyle ilgili olmalıydı. Hemen koşup sandığı yeniden incelemeye başladım. Bugüne kadar harflere öylesine yoğunlaşmıştım ki yazıların etrafını çevreleyen desenleri gözden kaçırmıştım. Onları gelişigüzel kazınmış şekiller sanıyordum. Oysa bunlar yer yer silinmiş olsalar da gezegenleri, yıldızları, burçları andırıyorlardı. Bakışlarım, desenlerin arasında akvaryumda gizlenen küçük bir balığı arar gibi geziniyordu. Ama bir türlü aradığımı bulamıyordum. Sandığı alıp dışarı çıktım. Gökte dolunay, yıldızların arasından süzülen serin aydınlığını yeryüzüne saçıyordu. Ay ışığı, elimdeki sandığın üzerine düşünce inanılmaz bir şey oldu. Bütün desenler ay ışığının gümüş rengine bürünüp parlamaya başladı ve ben neden sonra tam da gökyüzünde olduğu gibi sandığın üstünde, aynı parlak inci gerdanlığı gördüm. Ülker takımyıldızını! Sanki sandığın kapağı göğe tutulmuş bir aynaydı. Şimdi her şey açık seçik, pırıl pırıl görünüyordu. "İnci gerdanlık gümüş tepsiye dizildiğinde..."

Sol taraftaki kilidin üzerinde bulunan küçük dairesel tabakayı, Ülker takımyıldızını simgeleyen yöne doğru çevirdim. Şimdi inci gerdanlık elimdeydi. Onu gümüş tepsiye koymak gerekiyordu. Peki ama gümüş tepsi ne olabilirdi? Bu sorunun cevabını bulmak zor olmadı doğrusu. Cevabın ay olduğundan kuşkum yoktu.

Küçük tabakayı çevreleyen halkayı da ayın bulunduğu yöne doğru döndürünce ta derinlerden tınlamayla vınlama arasında gelip giden yankılı bir ses duyuldu.

Birinci kilit açılmıştı. Hemen ikinci kilidin olduğu sağ tarafa döndüm. "Altın madalyon tartıya serildiğinde..." Altın madalyon neydi? Eski gök bilimciler dolunaya gümüş, güneşe de altın derlerdi. Öyleyse altın madalyon bütün göğün efendisi, parlak ve sıcak güneşti. Yine daha önce yaptığım gibi küçük, yuvarlak tabakayı güneşin bulunduğu yöne çevirdim. Sıra tartıya gelmişti. Benim için artık sır kalmamıştı. Tartı da Terazi burcu olmalıydı. Küçük tabakayı kucaklayan ikinci halkayı da Terazi burcunun bulunduğu yöne döndürünce aynı yankılı ses duyuldu ve..."

"Evet, ne oldu, hadi söylesene?"

"Ne olduğunu zaten biliyorsun, kilit açıldı. Anahtarı bulmuştum. Anahtar, bilgi ve zekâydı."

"Kapağı açıp içindekileri hemen çıkarmışsındır."

"Evet ama hemen öyle kolay olmadı. Çook uzun yıllar, tarihin bile unuttuğu bir mağarada saklı kalmış, bilmecelerle büyülenmiş, bilgiyle zincirlenmiş böyle bir sandığı; hemen bir anda, öylesine, sanki dün mağazadan almış gibi açmak olmazdı. O zamanlar kalbimin nasıl güm güm gümlediğini şimdi bile duyabiliyorum. Önce durdum. Etrafıma baktım. Her şey yerli yerindeydi. Gece, ay, yıldızlar ve ateş böcekleri. Yalnız sesler kesilmişti. Artık cırcır böcekleri ötmüyordu. Derin bir sessizlik bütün yaprakların, bütün varlıkların üzerine serilmişti. Sanki her şey, geceyi süsleyen ne var ne yoksa, hatta yıldızlar bile kutuyu açmamı bekliyordu. Uzun bir nefes aldım. Bu anın tadını çıkara çıkara, yavaş yavaş kapağı kaldırdım."

HAZIRLIK

DAHA SONRA BABAM bana sandığın içindeki haritayı ve pusulayı bulduğunu, haritanın üzerindeki yazıları daha önce çözmüş olduğu alfabeyle karşılaştırarak okuduğunu anlattı. Nedense bütün bunlar onu daha fazla heyecanlandırmamıştı. Haritanın üzerindeki bilmeceler ve şekiller umudunu kırmış, artık bunlarla ilgilenmekten vazgeçmişti. Bütün o sözlerin ve işaretlerin, bir oyundan veya eskilerin aslı astarı olmayan boş inançlarından başka bir şey olmadığını düşünüyordu. Ama ben buna inanmıyordum. **Hiçbir şey sebepsiz olamazdı.** Mutlaka ama mutlaka çözülmek için bizi bekleyen bir gizem vardı. Bence babamın haritanın sırlarıyla ilgili görevi burada bitmişti. O, üstüne düşeni yapıp en zor engelleri aşmıştı. Geçmişten kopup gelen bu yarışta bayrak değiştirme zamanıydı. Çocuklar, ailelerinin yarım bıraktığı işleri tamamlayabilirler. Eğer isterlerse onların yürümediği yollarda yürüyebilir, geçemediği geçitleri geçebilirler. Öyleyse şimdi sıra bende, daha doğrusu bizdeydi.

Haritanın düğüm düğüm bilmecelerini çözmek, korku duymadan uzun bir yolculuğa yeltenmek kolay değil.

İşte bu yüzden en sevdiğim üç arkadaşıma da olan biteni anlatmıştım.

Sevgi; bazen birden fazla yüreğin aynı anda çarpmasını sağlar, bazen de birlikten doğan güce güç katar. Anlattıklarımı duyunca arkadaşlarımın ne kadar heyecanlandıklarını istesem de tarif edemem. Bugüne geldiğimiz bütün o hazırlık devresinde içimiz kıpır kıpır, dışımız fıkır fıkır, kendimizi tutamadan kıkır kıkır gülerek uzun uzun hesaplar yaptık. Şimdi artık, yola çıkmaya hazırdık.

***

"Her şey tamam mı?" diye seslendim arkadaşlarıma.

"Evet, yolda ihtiyacımız olabilecek ne varsa hepsini aldım." dedi birisi.

"Ben biraz daha fazlasını..." dedi ötekisi.

"Ben daha azını..." dedi diğeri.

Sonra döndüm ve:

"Demek ki her şey tamam. Öyleyse ilk adımı atmadan kurallarımızı okuyalım. Hazır mısınız?" dedim.

"Evet!.."

"Hazırım!.."

"Ben de!.." dediler.

"Birinci Kural: Ne olursa olsun, karşımıza ne çıkarsa çıksın asla geri dönmeyeceğiz."

İkinci Kural: Başımıza ne gelirse gelsin asla birbirimizi yarı yolda bırakmayacağız.

Üçüncü Kural: Hata yapan olursa onu suçlamayacağız, azarlamayacağız.

Dördüncü Kural: Başarıyı da başarısızlığı da kârı da zararı da paylaşacağız.

Beşinci Kural: Bu yolculukta yaşadıklarımızı bütün sevdiklerimize anlatacağız.

Altıncı Kural: Yolculuk boyunca adlarımızı kullanmayacağız. Söz mü?"

Dördümüz birden "Söööz!" diye bağırdık ve bu ilkelere sıkı sıkıya uyacağımıza ant içtik. Sonra da altıncı kurala uyup kendimize isim bulmaya giriştik. Adlarımız ne olmalıydı? Herkes bir şey söyledi. Hayvanlar, yıldızlar, dağlar, dereler geçti aklımızdan. Hepsinde bir kusur bulduk. Bazen sustuk, oturduk. Bazen yerimizde dört döndük, durduk. En sonunda ağız birliği etmiş gibi ortak noktada buluştuk. Dördümüz de aynı heyecana sahiptik ama dördümüzün de bu yolculuktan bekledikleri farklıydı. Olduğumuz gibi kalmak için değil; öğrenmek, anlamak, bulmak, bilmek kısacası değişmek için yola çıkıyorduk. Öyleyse en güzeli hem farklı hem de aynı kalabilmekti. Bu yüzden renkleri kullanmalıydık. Bütün renkler bir yönüyle aynı, bir yönüyle ayrı ama hep anlamlıydı. Sen, ben, o, öteki kavgasına girişmeden kardeş kardeş renkleri paylaştık.

Biri:

“Ben ateşin rengini alıyorum.” dedi. **“Kırmızı!”**

Öbürü:

“Ben ayın ve yıldızların rengini seçtim. **Beyaz!”**

Diğeri:

“Güneşin rengine boyandım. **Sarı!”**

Ben de göğe baktım ve haykırdım:

“Herkes bilsin, benim adım **Mavi!”**

YOLCULUK

HER ŞEY YERLİ yerinde, eksik yok. Gözlerimiz görüyor, kulaklarımız duyuyor, ayaklarımız yere sağlam basıyor. En önemlisi de yüreğimiz atıyor. Hem de ne atmak! Gümbür gümbür... Bir yandan da dizlerimiz titriyor. Hem de ne titremek! Zangır zangır... Ama dönmek yok, geriye bakmak yok, durup duraklamak yok.

Hazırız. Haritayı açtık; yeniden, en küçük çizgisine, en kuytu köşesine kadar karıncaların ayak izlerini izler gibi inceledik. Derken, bir soru belirdi aklımızda. O soruyla birlikte içimize soğuk ve karanlık bir korku yayıldı: Ya onu yolda kaybedersek, unutursak, çaldırırsak ne yaparız? Gören gözümüz, duyan kulağımız, konuşan dilimiz bu harita. Onsuz taş kesiliriz. Olduğumuz yerde öylece kalakalırız. Ne ileri ne geri gidebiliriz. Karanlıkta koşulur mu hiç! Buna bir çözüm bulmalıydık. Birden aklıma geldi. Düşünmeden söyledim. Öylesine boş bir fikirdi ki daha sözüm bitmeden pişman oldum:

- Korsan filmlerindeki gibi dörde mi bölsek?